

Pohledávky z účetního a daňového pohledu

**Kateřina Porubanová,
odborný poradce pro mzdy a daně**

Obsah semináře

- Druhy pohledávek
- Reklamace a dobropisy
- Opravné položky k pohledávkám
- Odpis pohledávky
- Oprava základu daně u nedobytné pohledávky
- Postoupení pohledávek

Druhy pohledávek

- Pohledávka = právo věřitele na peněžité plnění.
- V rozvaze na straně aktiv.
- Vzniká v okamžiku:
 - objednání zboží nebo služby,
 - půjčky peněz,
 - uzavření nájemní smlouvy.
- Promlčení: po 3 letech. Do 3 let musí být vymáhána nebo podána žaloba.

> Druhy pohledávek:

- nedobytná,
- pochybná,
- sporná.

Nedobytná = nelze vymáhat z důvodu platební neschopnosti dlužníka.

Pochybná = předpokládá se její neuhrazení.

Sporná = dlužník s pohledávkou nesouhlasí.

Reklamace a dobropisy

Reklamace:

- Nárok vyplývá ze zákona č. 634/1992 Sb (§ 13) – prodávající je povinen informovat řádně o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění práva z vadného zboží. Musí také informovat o tom, kde reklamaci uplatnit. Prodávající informuje prostřednictvím reklamačního řádu. Ten se nesmí odchýlit od zákona.

-
- > Lhůty pro vyřizování reklamace = v provozovně musí být vždy přítomen pracovník pro vyřizování reklamace. Vyřízení do 30 dnů ode dne uplatnění reklamace.
 - > Pokud kupující není spokojen s vyřízením reklamace, lze spor řešit prostřednictvím ČOI a to v rámci řízení o mimosoudním řešení sporů. Návrh na zahájení může podat pouze spotřebitel .

> Účtování reklamace:

Text	MD/D
Nárok na reklamaci	315/132
Vyřízení reklamace – uznání	
a) náhradní dodávka	132/315
b) sleva z ceny dodávky zboží	321/131 321/343
Vyřízení reklamace - neuznání	549/315

Reklamace a dobropisy

Dobropisy = opravný daňový doklad

- V případě slevy z vadného zboží vystaví dodavatel opravný daňový doklad dle zákona o DPH č. [235/2004 \(§42\)](#).
- Není nutné potvrzení opravného dokladu odběratelem, pokud byl vystaven ze zákonných důvodů.
- Náležitosti opravného dokladu – dle § 45 zákona o DPH.

Opravné položky k pohledávkám

- Opravná položka = z účetního hlediska dočasné snížení hodnoty.
- Tvorba opravných položek = dle zásady opatrnosti.
- Účtování ke konci účetního období v rámci uzávěrky na základě inventarizace.
- Daňová uznatelnost dle zákona o rezervách. Tvorba není povinná.

-
- > Podmínky pro tvorbu daňové opravné položky:
 - pohledávka nesmí být promlčená,
 - nesmí vzniknout mezi spojenými osobami,
 - musí se jednat o pohledávku, která souvisí se zdanitelnými příjmy,
 - tvoří se maximálně do výše neuhrazené hodnoty pohledávky.

> Výše opravné položky:

Pokud po splatnosti uplynulo:

a) více než 18 měsíců = až 50 % z
neuhrazené rozvahové hodnoty
pohledávky,

b) více jak 30 měsíců, až do 100 % z
neuhrazené rozvahové hodnoty
pohledávky.

> Pohledávky do 30 000 Kč se splatností
delší než 12 měsíců = 100 % z
neuhrazené hodnoty pohledávky.

- > Pohledávky, které byly nabyty postoupením a jejich rozvahová hodnota je vyšší než 200 000 Kč = musí být zahájeno rozhodčí, soudní nebo správní řízení a poplatník se ho musí účastnit.
- > Účtování opravné položky

Text	MD	D
1. ID – tvorba opravné položky k pohledávce	558	391
2. Částečná úhrada pohledávky	221	311
3. ID – zrušení opravné položky ve výši úhrady	391	558

Příklady na opravnou položku k pohledávce

Příklad 1:

Firma ARA s.r.o. má pohledávku s datem splatnosti 15.3.2018. Nyní chce ke dni uzávěrky vytvořit opravnou položku. Výše pohledávky je 75 200 Kč.

Výše opravné položky = více jak 30 měsíců
= 100 %.

Příklad 2:

Firma NOVA s.r.o. má pohledávku s datem splatnosti 10.6.2020. Nyní chce ke dni uzávěrky vytvořit opravnou položku. Výše pohledávky je 96 500 Kč.

Výše opravné položky = více jak 18 měsíců
= 50 % = 48 250,--

Příklad 3:

Firma RUTA s.r.o. má pohledávku v celkové výši 121 000,--. Tato pohledávka byla splatná dne 3.3.2019. 15.6.2021 byla částečně uhrazena ve výši 30 000,--

Výše neuhrazené pohledávky = 91 000,--

Výše opravné položky = více jak 30 měsíců
= 100 % = 91 000,--

Odpis pohledávky

- › Daňová uznatelnost upravena v zákoně o dani z příjmu

(§24 odst. 2 písm. i,y zákona o dani z příjmu).

- › Podmínky uznatelnosti:

a) jmenovitá hodnota pohledávky nebo pořizovací cena postoupené pohledávky, ke které lze tvořit opravnou položku,

-
- b) pohledávka, ke které nelze tvořit opravnou položku, protože neuplynulo více jak 18 měsíců,
 - c) pohledávka, které byla nabyté postoupení s hodnotou nad 200 000 Kč a nebylo zahájeno soudní, správní nebo rozhodčí řízení.
- Účtování odpisu pohledávky: 546/311

Příklad na odpis pohledávky

Firma NOVA s.r.o. má pohledávku s datem splatnosti 31.3.2015. Postupně k ní vytvořila opravnou položku dle zákona do výše 100 %. Nyní chce v rámci uzávěrky provést odpis pohledávky. Výše neuhrazené pohledávky je 653 000 Kč.

Řešení:

Text	Kč	MD	D
1. Tvorba opravné položky po 18 měsících ve výši 50 % (k 31.12.2016)	326 500 Kč	558	391
2. Tvorba opravné položky po 30 měsících ve výši 50 % (k 31.12.2017)	326 500 Kč	558	391
3. Zrušení celé opravné položky z důvodu odpisu pohledávky (k 31.12.2021)	653 000 Kč	391	558
4. Odpis pohledávky k 31.12.2021	653 000	546	311

Oprava základu daně u nedobytné pohledávky

Nedobytná pohledávka ([dle § 46, odst. 1 zákona o DPH](#))

- > jedná se o vymáhanou pohledávku v exekučním řízení, která není promlčená a od vydání prvního exekučního příkazu uběhly více než 2 roky,
- > dlužník se nachází v insolvenčním řízení,
- > u zemřelého dlužníka, kde je zřejmé, že pohledávka nebude uspokojena,

-
- › bylo zahájeno některé z výše uvedených řízení a uplynulo více jak 5 let od data zdanitelného plnění dlužné pohledávky.

Lhůta pro provedení opravy

- › dle § 46, odst. 4 zákona o DPH
- › 3 roky od skončení zdaňovacího období, ve kterém se uskutečnilo zdanitelné plnění nebo bylo převzato dílo.

Stanovení základu daně při opravě nedobytné pohledávky

- Dle § 46a zákona o DPH
- Základ daně se stanoví jako:
 - neobdržená výplata, která nebyla vymožena v případě konkurzu,
 - předpokládaná výše vymožení v případě insolvence,
 - neobdržená výše v případě ukončené insolvence nebo pozůstalostního řízení.

Dodatečná oprava základu daně

- Dle § 46c zákona o DPH
- Pokud dojde v průběhu ke změně nedobytné pohledávky, má věřitel právo na opravu výše pohledávky.
- Maximálně lze 5 let od konce zdaňovacího období, ve kterém se provedla oprava základu daně.

Zrušení opravy základu daně

- Dle § 46d zákona o DPH
- Pokud byla provedena oprava základu daně, je věřitel opravu povinen zrušit, pokud insolvenční soud zrušil konkurz z důvodu:
 - zjištění, že nebyl osvědčen dlužníkům úpadek,
 - že nebyl přihlášen žádný věřitel,
 - souhlasu všech věřitelů.

Opravné doklady v případě nedobytné pohledávky

- Dle § 46e zákona o DPH
- Termín pro vystavení = 30 dnů od zjištění skutečností.
- Opravný doklad musí obsahovat:
 - označení věřitele a dlužníka včetně DIČ,
 - odkaz na ustanovení zákona, dle kterého je prováděna oprava,
 - spisovou značku insolvenčního řízení,

-
- evidenční číslo opravného daňového dokladu,
 - datum vystavení a datum zdanitelného plnění,
 - informace vztahující s k původnímu zdanitelnému plnění,
 - informace vztahující se k původní opravě základu daně,
 - informace vztahující se k opravě základu daně v případě nedobytné pohledávky.

Provedení opravy v přiznání k DPH

- › Řádek 1 a 2 přiznání k DPH
- › Řádek 33 – uvedení výše daně

Provedení opravy v kontrolním hlášení

- › Oddíl A4 = uvedení základu daně a kódu:
 - „P“ = oprava základu daně dle § 46
 - „A“ = oprava základu daně dle § 44

Postoupení pohledávek

- Původní věřitel postupuje pohledávku postupníkovi na základě smlouvy o postoupení pohledávky.
- Není potřeba souhlas dlužníka postupitele.
- Písemnou formu zákon nevyžaduje, ale je vhodná.
- Postupuje se také příslušenství a práva spojená s pohledávkou.

Účtování u postupitele

Text	MD	D
1. Postoupení pohledávky	315	646
2. Náklad na postoupení pohledávky	546	311 (315)

Účtování u nabyvatele

Text	MD	D
1. Nabytí pohledávky	315	221
2. Úhrada pohledávky od dlužníka	221	315

Postoupení vlastních pohledávek

- > Daňově uznatelným nákladem je jmenovitá hodnota pohledávky do výše příjmů, které plynou z jejího postoupení.

Postoupení cizích pohledávek

- > Daňově uznatelným nákladem je pořizovací cena pohledávky do výše příjmů plynoucí z její úhrady dlužníkem.

Postoupení pohledávek v daňové evidenci

- > Nákup pohledávky = kniha pohledávek
- > Při úhradě pohledávky = do peněžního deníku jako příjem dáme výši úhrady, jako výdej náklady spojené s jejím pořízením.
- > Příklad: Výše pohledávky 120 000,--. Pan Nový ji nakoupil za 12 000,--. V roce nákupu = kniha pohledávek. V dalším roce úhrada ve výši 6 000,--. Do příjmů 6 000,--, do výdajů stejná částka.

Děkuji za pozornost.